

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

MEMÒRIA SOBRE L'ADQUISICIÓ DE L'OBRA CARROZA QUE ES UNA ALINEACIÓN ASTRAL DE JOSEFA TOLRÀ, 1957

El senyor Albert Prats Soler, ha ofert al Departament de Cultura l'obra següent:

Objecte: Dibuix
Títol: *Carroza que es una alineación astral*
Autor: Josefa Tolrà
Datació: 1957
Tècnica: Dibuix. Tinta i guaix sobre paper
Mesures: 65 x 90 cm.

Historia i context de l'obra

Es tracta de l'obra *Carroza que es una alineación astral* de l'artista esotèrica Josefa Tolrà de l'any 1957. És un dibuix a la tinta i guaix sobre paper de 65 x 90 cm.

Josefa Tolrà i Abril (Cabrils, 1880-1959) és l'artista catalana més representativa de l'art visionari espanyol de la primera meitat del segle xx. El concepte "visionari" al·ludeix a l'origen espiritual de la seva creativitat i la funció de sanació psíquica que exerceix sobre la mateixa autora i en aquelles persones que acudeixen a visitar-la com a remeiera.

De jove, treballant en una fàbrica tèxtil, entrà en contacte amb anarquistes i espiritistes. No obstant, no és fins a l'edat de seixanta anys que començà a dibuixar guiada pels esperits. Realitzà centenars de dibuixos, brodats i llibretes amb poemes, novel·les o reflexions científiques i morals. Moisès Villèlia, Magda Bolumar, el poeta Joan Brossa i el grup Dau al Set, el psiquiatre i col·leccionista Joan Obiols o el crític d'art Alexandre Cirici Pellicer s'interessaren per ella i la seva obra.

És una obra de gran format, realitzada en el característic llenguatge gràfic de línies i traços curts i curvilinis de l'artista, similars a les puntades de fil dels seus brodats. L'espiral de la part inferior dreta, dibuixada en tinta negra amb un detall de cercles orbitals en vermell, és idèntica a una de les figures brodades per l'artista en un mantó de seda.

La representació de l'espiral no és casualitat, ja que és un traç molt característic del llenguatge de Tolrà. Un símbol espiritual que es relaciona amb la contemplació o l'oració, partint d'un punt interior ascendint cap a l'infinit com a força de purificació espiritual i camí cap a la il·luminació. L'energia i bellesa d'aquesta composició d'estructures en espiral, centenars de traços realitzats en estat de concentració màxima com a exercici d'introspecció i assossec espiritual, identifiquen perfectament la pulsio visionària i la creació visual d'aquesta autora.

Quant a la iconografia, el dibuix presenta un escenari astral, no terrestre, amb dues figures ingràvides principals i una de menor escala, totes elles al voltant d'espitals d'energia en moviment. No es tracta d'una escena humana o un paisatge naturalista en perspectiva clàssica. Les formes botàniques i les espitals al·ludeixen la presència al·legòrica de dos carruatges de força còsmica i fluídica que es desplacen en un espai eteri. Els rostres d'aquestes figures arcanes que protagonitzen l'obra presenten els ulls intensos i peculiars de l'artista, un dels trets més identificatius de les seves visions i dibuixos astrals.

La signatura, la rúbrica i la llegenda són elements característics de Josefa Tolrà. Els dibuixos de gran format i els treballs dels anys cinquanta, moment de màxima esplendor estètica de l'autora, gairebé sempre presenten similars inscripcions al voltant del dibuix. Aquest dibuix forma part de les obres descrites de manera genèrica com a "dibuix força fluídica".

L'aparició de la vident Josefa Tolrà com a artista és un dels fenòmens més interessants de la historiografia de l'art catalana dels darrers anys. No cal dir que es tracta d'un fenomen internacional, el de la recuperació de l'art visionari, les dones artistes i l'art brut. Aquest fet explica l'interès internacional per l'obra de Josefa Tolrà i que hagués estat artista convidada a la prestigiosa Biennal de Venècia el 2022. L'interès que ha suscitat l'obra de Josefa Tolrà a Catalunya és també exponencial fins al punt de la molt bona acollida de crítica i públic que va tenir l'exposició celebrada en el MNAC del 2023.

Atès l'interès de l'obra, es creu convenient adquirir-la per tal que passi a formar part del fons patrimonial de la Generalitat de Catalunya. L'adquisició compta amb l'informe favorable de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, així com el seu preu, que es pot considerar del tot raonable.